

CULTUURREGIO
UTRECHT
EEUWIG JONG

Het Utrechtse
cultuurpubliek
onder de loep in 2024

A scenic view of a park with a canal, trees, and people walking on a path. The image is used as a background for the document. A large white triangle is overlaid on the left side, containing the title and table of contents. A teal triangle is overlaid on the bottom right corner.

Inhoudsopgave

Introductie van het Culturele Doelgroepen Model (CDM)

Alle deelnemende instellingen

Gemeente Utrecht

Gemeente Amersfoort

Rest van de provincie Utrecht

Colofon

Introductie van het Culturele Doelgroepen Model (CDM)

Voor dit jaar is gekozen voor een compact rapport met de belangrijkste inzichten uit het Culturele Doelgroepenmodel (CDM). In 2024 hebben 81 instellingen en initiatieven uit de Cultuurregio Utrecht deelgenomen aan het onderzoek. Op basis van hun aangeleverde bezoekersdata zijn analyses uitgevoerd, waarvan je een belangrijk deel van de resultaten in dit rapport vindt.

Het CDM maakt gebruik van de segmentatie van Whize en onderscheidt drie hoofdgroepen en elf culturele doelgroepen. Dit model helpt culturele instellingen inzicht te krijgen in hun publieksbereik én om kansen te signaleren voor verbreding en verdieping van het publiek. Het geeft daarnaast zicht op het gezamenlijke bereik van de sector.

De gebruikte data zijn verzameld via postcodes (met of zonder huisnummer), voldoen aan de AVG-richtlijnen en zijn verwerkt in samenwerking met de instellingen.

Wil je zelf verder analyseren? In de regionale Kennisbibliotheek, Utrecht Visitor Insight, kun je met interactieve dashboards zelf aan de slag met de CDM-data van 2024. Ook als je nog niet eerder met het CDM hebt gewerkt is de kennisbibliotheek een uitstekend startpunt voor meer informatie over de segmenten, drempels, motieven, praatplaten en andere aanvullende achtergrondinformatie.

➤ [Klik hier om naar de kennisbibliotheek te gaan](#)

De 11 segmenten van het model

Verschillende typen cultuurgebruikers

Het Culturele Doelgroepen Model (CDM) maakt onderscheid tussen drie hoofdgroepen op basis van hun mate van cultuurparticipatie:

Intensieve gebruikers

Deze groepen bezoeken vaak culturele instellingen, zijn breed geïnteresseerd of hebben een sterke culturele voorkeur. Ze vormen de kern van het vaste publiek.

Medium gebruikers

Deze doelgroepen zijn selectiever. Ze bezoeken cultuur op basis van gelegenheid, interesses of praktische overwegingen, zoals tijd of budget.

Lichte gebruikers

Deze groepen nemen minder vaak deel aan cultuur. Ze hebben weinig binding met het aanbod of komen vooral voor specifieke, laagdrempelige activiteiten.

Kunst & Cultuurgebruik*	Utrecht	Amersfoort	SUBGROEPEN	18-25	25-34	35-44	45-54	55-64	65-80+	GEMIDDELD
Intensief	20%	8%	Culturele Alleseters Allesproevende, hippe stadsvogels zonder kinderen	*						39,3
	7%	6%	Kindrijke Cultuurvreterers Hippe ouders met jonge kinderen						* *	39,5
	6%	7%	Weelderige Cultuurminnaars Welgestelde, statusgevoelige cultuurliefhebbers						* *	55,8
	11%	16%	Klassieke Cultuurliefhebbers Fijnproevende kunstbewonderaars op leeftijd						* * *	71,1
Medium	14%	8%	Startende Cultuurspeurders Avontuurlijke starters en studenten met een budget	* * *						31,1
	6%	9%	Actieve Vermaakvangers Bezige bijtjes met en zonder kinderen met een voorkeur voor populaire uitjes	*						36,9
	5%	12%	Proevende Buitenwijkers Bewoners in de randen van de stad zonder, of met oudere kinderen die gaan voor gezelligheid						* * *	53,7
Licht	5%	1%	Nieuwsgierige Toekomstgrijpers Stadse jongelingen met een minimaal inkomen maar grote dromen	* * *						24,3
	11%	9%	Flanerende Plezierzoekers Mensen met en zonder kinderen met een brede smaak qua uitgaan maar weinig middelen						* * *	35,8
	8%	10%	Sociale Cultuurhoppers Relaxte middelbaren zonder strakke planning						* * * *	54,0
	8%	12%	Lokale Vrijertijdsgenierers Gepensioneerden met een traditionele smaak binnen eigen cultuur						*	75,1

- Kijkend naar de frequentie en het gebruik van het huidige Kunst & Cultuuraanbod
- ▶ De percentages representeren de aanwezigheid in de stad Utrecht/Amersfoort
- * De sterretjes geven aan welke leeftijden het vaakst voorkomen

Alle deelnemende instellingen in 2024 uit cultuurregio Utrecht

1 Amersfoort Jazz	28 Kasteel de Haar	55 Raum
2 Betweter Festival	29 Keti Kori	56 Rierveld Schröderhuis
3 Bevrijdingsdag festival	30 Kunsthall KAdE	57 Scholen in de Kunst
4 Botanische Tuinen UU	31 Landhuis Oud Amelisweerd	58 Sencity
5 Centraal Museum	32 Le Guess Who	59 September me
6 Culturele Zondagen + Uirfeest	33 LGW U?	60 Slachtstraat
7 De Domtoren	34 Louis Hartloper Complex	61 Sonnenborgh
8 De Helling	35 Mondriaanhuis	62 Spoorwegmuseum
9 De Kom	36 Museum Catherijneconvent	63 Spring Performing Arts Festival
10 De Lieve Vrouw theater film	37 Museum de Heksenwaag	64 Springhaver
11 De Maaltuin	38 Museum Flehite	65 Stadsfestival Amersfoort
12 Doloris	39 Museum Hoge Woerd	66 Stadsmuseum Woerden
13 Damplein	40 Museum Speelklok	67 Stadsschouwburg Utrecht
14 Domunder	41 Musica Mundo	68 Theater aan de Slinger
15 Dutch Harp Festival	42 Musiom	69 Theater het Klooster
16 EKKO	43 My first festival	70 Theater Kikker
17 Festival Oude Muziek	44 Nationaal Glasmuseum	71 Theater Lampegiet
18 Flint totaal	45 Nationaal Militair Museum	72 TivoliVredenburg
19 FLUOR	46 Nationaal Monument Kamp Amersfoort	73 Transition Jazz
20 Freedom City	47 Nederlands Cavalerie Museum	74 Universiteitsmuseum
21 Gaudeamus	48 Nederlands Film Festival	75 Utrecht International Comedy Festival
22 Hoogt on Tour	49 Nederlands vioolconcours	76 Utrechts Archief
23 Icoontheater	50 Nijntje Museum	77 United Muziekfestival
24 ILFU	51 Paleis Lofen	78 Volksbuurtmuseum
25 IMPAKT	52 Podium Hoge Woerd	79 Waterliniemuseum
26 Internationaal Kamermuziek	53 Queer Film Festival Utrecht	80 Weekend van de wetenschap
27 Festival Utrecht	54 Ramblin Roots	81 Wonderfeel

**Gemeente
Utrecht**

Aanwezigheid huishoudens Utrecht

Deze grafiek laat zien hoe de **culturele doelgroepen** verdeeld zijn over de huishoudens in de gemeente **Utrecht**. Elk segment vertegenwoordigt een percentage van de Utrechtse bevolking op basis van het Culturele Doelgroepenmodel.

In Utrecht is de grootste groep de **Culturele Alleseters** (19,3%), gevolgd door de **Startende Cultuurspeurders** (14,5%) en de **Klassieke Cultuurliefhebbers** (11,6%). Samen geven deze groepen een goed beeld van de meer cultuurgerichte huishoudens in de stad. Daarnaast zijn ook doelgroepen als de **Flanerende Plezierzoekers**, **Lokale Vrijtijdsgenietters** en **Sociale Cultuurhoppers** duidelijk vertegenwoordigd.

Deze verdeling is gebaseerd op sociaaldemografische kenmerken en cultuurgedrag, en vormt een belangrijk vertrekpunt voor instellingen die hun publieksbereik willen afstemmen op de samenstelling van de stad.

➤ Meer weten over de samenstelling per wijk, kijk op [Visitor Insight](#).

Culturele doelgroep	Huishoudens gemeente	%
Culturele alleseters	32.463	19,3
Kindrijke Cultuurvreter	10.211	6,1
Weelderige Cultuurminnaars	9.739	5,8
Klassieke Cultuurliefhebbers	19.514	11,6
Startende Cultuurspeurders	24.494	14,5
Actieve Vermaakvangers	11.269	6,7
Proevende Buitenwijkers	8.774	5,2
Nieuwsgierige Toekomstgrijpers	7.894	4,7
Flanerende Plezierzoekers	18.558	11
Sociale Cultuurhoppers	12.539	7,4
Lokale Vrijtijdsgenietters	12.991	7,7
Totaal	168.446	100,00

Samenstelling van publiek aan instellingen in Utrecht

In deze grafiek zie je hoe het **totale bezoek binnen elke sector** (festivals, musea en programmerende instellingen) **is verdeeld over de elf culturele doelgroepen**. Voor elke sector is het totaal op 100% gezet, zodat zichtbaar wordt welke doelgroepen relatief gezien het meest vertegenwoordigd zijn binnen dat specifieke type instelling.

Deze weergave laat dus niet zien hoeveel mensen er in totaal zijn gekomen, maar **welk deel van het publiek binnen een sector** tot welke doelgroep behoort. Zo wordt bijvoorbeeld duidelijk of een sector relatief veel 'Culturele Alleseters' aantrekt of juist meer 'Flanerende Plezierzoekers'.

Drietal bevindingen

Culturele Alleseters zijn het meest actief

Deze doelgroep scoort veruit het hoogste bezoekpercentage bij alle drie de typen instellingen: festivals, musea én programmerende instellingen. Ze zijn dus brede cultuurgebruikers.

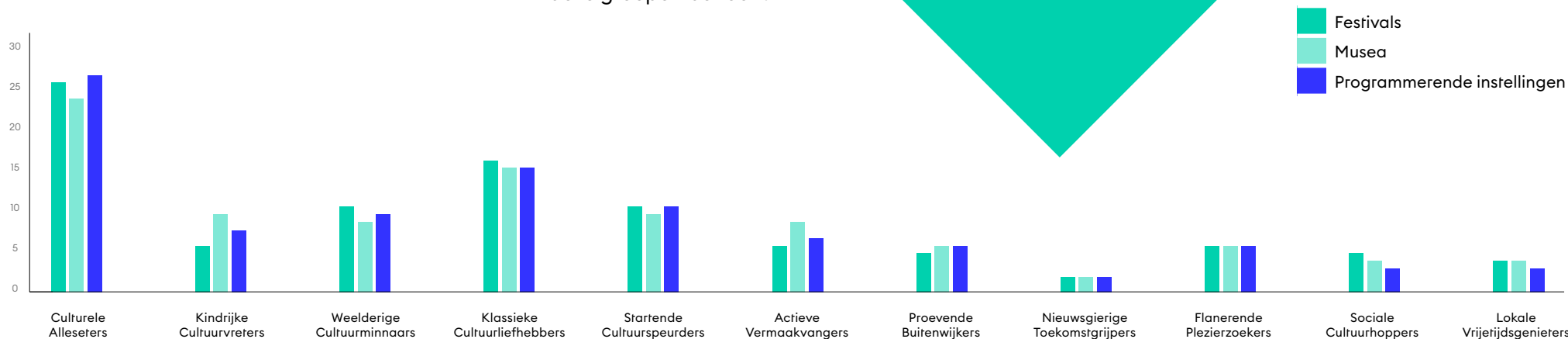
Lichte doelgroepen blijven duidelijk achter in bezoek

Groepen zoals Flanerende Plezierzoekers, Sociale Cultuurhoppers en Lokale Vrijtijdsgenieteners beslaan ieder 6% of minder van het totale bezoek en de drie groepen bij elkaar 15% of minder. Dit bevestigt hun beperkte betrokkenheid bij cultuur. Terwijl een kwart van de bewoners van Utrecht bij deze groepen behoort.

Kindrijke Cultuurvreterers en actieve

vermaakvangers bezoeken relatief vaker musea

Als voorbeeld, binnen de doelgroep Kindrijke Cultuurvreterers ligt het museumbezoek (10%) duidelijk hoger dan het bezoek aan festivals (6%) of programmerende instellingen (8%). Dit sluit aan bij hun profiel als jonge ouders die kiezen voor educatie of kindvriendelijke uitjes.

Bezoekersstromen Utrecht

De vier cirkeldiagrammen geven inzicht in de herkomst van bezoekers per culturele sector: **festivals, musea, programmerende instellingen** en het **totaal van deze drie sectoren** samen. Per sector is weergegeven welk deel van het publiek afkomstig is uit: de **gemeente Utrecht**, de **gemeente Amersfoort**, de **rest van de provincie Utrecht** (exclusief Utrecht en Amersfoort) en de **rest van Nederland** (buiten de provincie Utrecht).

Deze bezoekerstromen zijn gebaseerd op ticketingdata van alle deelnemende instellingen in het onderzoek. De visualisatie laat zien hoe publiek zich geografisch verspreidt over de verschillende sectoren en hoe groot het aandeel lokale versus niet-lokale bezoekers is.

Voor de totale cultuursector geldt dat de helft van de bezoekers van buiten de provincie komt

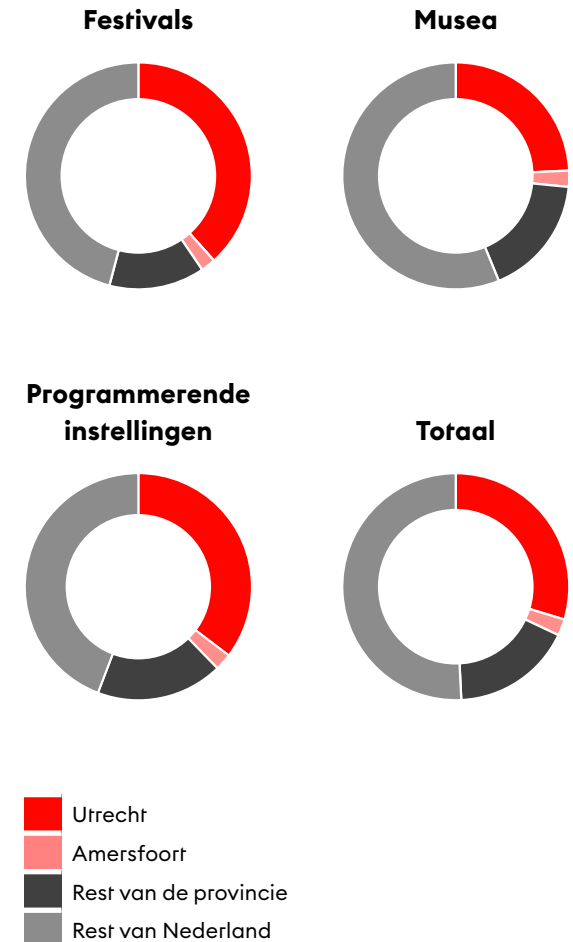
Voor alle vier de typen instellingen (festivals, musea, programmeerinstellingen en totaal) geldt dat de grootste groep bezoekers uit de rest van Nederland komt (51%), gevolgd door bezoekers uit de stad Utrecht (30%). Bezoekers van buiten de provincie Utrecht zijn van essentieel belang voor de culturele sector. Utrechtse instellingen hebben een nationaal bereik.

Musea in Utrecht trekken relatief veel bezoekers van buiten gemeente Utrecht

Bij musea is het aandeel bezoekers uit de rest van Nederland (56%) groter dan bij festivals (46%) en programmerende instellingen (44%). Musea in Utrecht lijken dus een nog bredere regionale en nationale aantrekkingskracht te hebben dan festivals en programmerende instellingen.

Amersfoort levert maar een klein aandeel bezoekers

In alle vier de diagrammen is het aandeel bezoekers uit Amersfoort klein (gemiddeld 2%), met name vergeleken met de andere herkomstgebieden. Hier liggen dus nog kansen.

Gemeente Amersfoort

Aanwezigheid huishoudens Amersfoort

Deze grafiek toont de **verdeling van culturele doelgroepen onder huishoudens in de gemeente Amersfoort** volgens het Culturele Doelgroepenmodel.

In Amersfoort is de grootste groep de **Klassieke Cultuurliefhebbers** (16,0%), gevolgd door de **Lokale Vrijtijdsgenietters** (12,5%) en de **Proevende Buitenwijkers** (12,4%). Ook doelgroepen als de **Flanerende Plezierzoekers**, **Sociale Cultuurhoppers** en **Actieve Vermaakvangers** zijn stevig vertegenwoordigd. Opvallend is dat de groep **Nieuwsgierige Toekomstgrijpers** slechts 0,7% beslaat. Dit is te verklaren omdat dit een grootstedelijke doelgroep is die vooral uit studenten bestaat.

Deze verdeling laat zien hoe divers het cultuurpubliek in Amersfoort is opgebouwd, met ruimte voor zowel actieve als meer incidentele cultuurdeelnemers. Deze inzichten helpen culturele instellingen om hun aanbod beter af te stemmen op de samenstelling van hun lokale publieksgroepen.

➤ Meer weten over de samenstelling per wijk, kijk op [Visitor Insight](#).

Culturele doelgroep	Huishoudens gemeente	%
Culturele alleseters	6.036	8,4
Kindrijke Cultuurvreter	4.313	6
Weelderige Cultuurminnaars	5.258	7,3
Klassieke Cultuurliefhebbers	11.577	16
Startende Cultuurspeurders	5.903	8,2
Actieve Vermaakvangers	6.643	9,2
Proevende Buitenwijkers	8.988	12,5
Nieuwsgierige Toekomstgrijpers	477	0,7
Flanerende Plezierzoekers	6.590	9,1
Sociale Cultuurhoppers	7.417	10,3
Lokale Vrijtijdsgenietters	9.008	12,5
Totaal	72.210	100

Samenstelling van publiek aan instellingen in Amersfoort

In deze grafiek zie je hoe het totale bezoek binnen elke sector (festivals, musea en programmerende instellingen) is verdeeld over de elf culturele doelgroepen. Voor elke sector is het totaal op 100% gezet, zodat zichtbaar wordt welke doelgroepen relatief gezien het meest vertegenwoordigd zijn binnen dat specifieke type instelling.

Deze weergave laat dus niet zien hoeveel mensen er in totaal zijn gekomen, maar welk deel van het publiek binnen een sector tot welke doelgroep behoort. Zo wordt bijvoorbeeld duidelijk of een sector relatief veel 'Culturele Alleseters' aantrekt of juist meer 'Flanerende Plezierzoekers'.

Drietal bevindingen

Klassieke Cultuurliefhebbers zijn de trouwste museumbezoekers

Deze doelgroep springt eruit met een hoog bezoek aan musea (meer dan 25%), wat duidelijk hoger ligt dan bij alle andere doelgroepen. Ook vergeleken met het bezoek van klassieke cultuurliefhebbers aan andere sectoren programmerende instellingen en festivals. Ze vormen dus een belangrijke groep voor musea instellingen in Amersfoort.

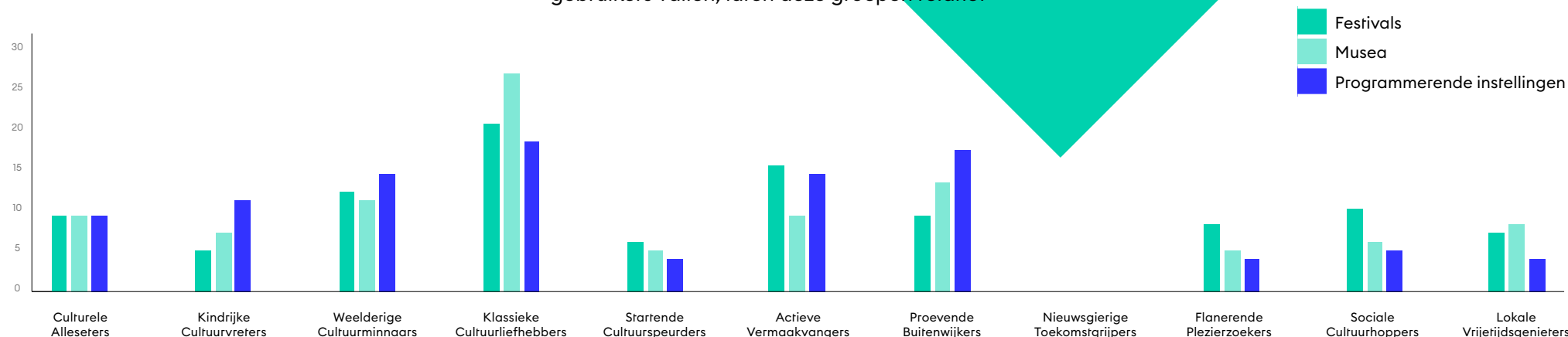
Proevende Buitenwijkers en Actieve Vermaakvangers beslaan een (relatief) groot deel van bezoek in Amersfoort

Ondanks dat ze niet onder de 'intensieve' gebruikers vallen, laten deze groepen relatief

hoge bezoekcijfers zien. Actieve Vermaakvangers zijn vooral te zien bij Festivals (15%) en Programmerende instellingen (14%). Proevende buitenwijkers vooral bij programmerende instellingen (17%) en musea (13%).

Culturele alleseters bezoeken alle drie de sectoren (festivals, musea en programmerende instellingen) evenredig in Amersfoort

Deze doelgroep laat geen voorkeur zien voor een sector en bezoekt deze evenredig (9%).

Bezoekersstromen Amersfoort

De vier cirkeldiagrammen geven inzicht in de herkomst van bezoekers per culturele sector: **festivals, musea, programmerende instellingen** en het **totaal van deze drie sectoren** samen. Per sector is weergegeven welk deel van het publiek afkomstig is uit: de **gemeente Utrecht**, de **gemeente Amersfoort**, de **rest van de provincie Utrecht** (exclusief Utrecht en Amersfoort) en de **rest van Nederland** (buiten de provincie Utrecht).

Deze bezoekerstromen zijn gebaseerd op ticketingdata van alle deelnemende instellingen in het onderzoek. De visualisatie laat zien hoe publiek zich geografisch verspreidt over de verschillende sectoren en hoe groot het aandeel lokale versus niet-lokale bezoekers is.

Lokale binding is sterk in Amersfoort

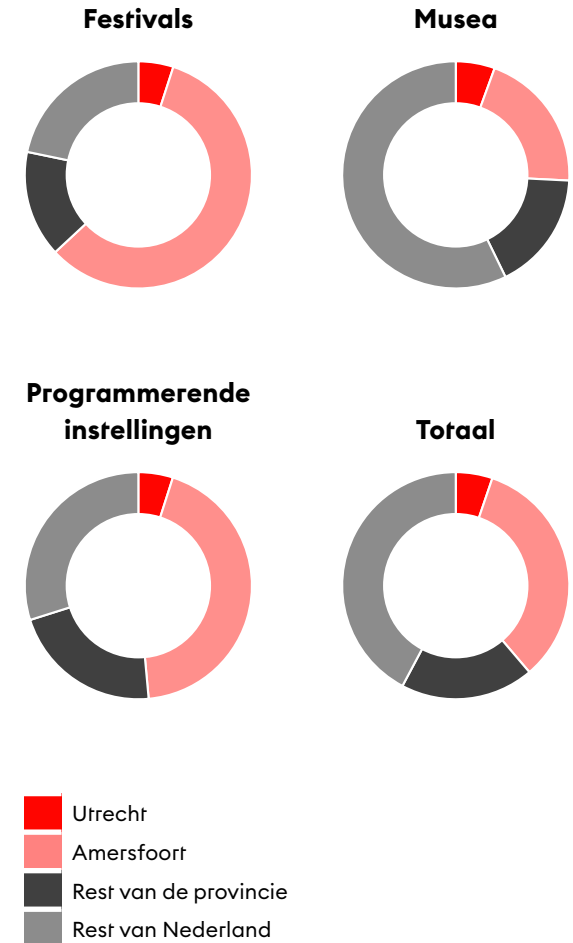
Voor festivals (58%) en programmerende instellingen (44%) in Amersfoort komt een groot deel van de bezoekers uit Amersfoort zelf. Vergeleken met de festivals (38%) en programmerende instellingen (35%) in Utrecht is het aandeel eigen publiek groter in Amersfoort. Voor deze sectoren in Amersfoort is lokaal publiek van groter belang dan in Utrecht.

Bezoekers uit de rest van Nederland speelt een opvallend grote rol bij musea

De Amersfoortse musea ontvangen een groter aandeel bezoekers uit de rest van Nederland (57%) dan de festivals (22%) en de programmerende instellingen (30%). Amersfoortse musea hebben dus een groot nationaal bereik, zeker vergeleken met de andere soorten instellingen in Amersfoort. Dit sluit aan bij het publieksbeeld van de Utrechtse musea.

Utrecht levert maar een klein aandeel bezoekers

De uitwisseling van bezoekers tussen Utrecht en Amersfoort is klein. Dit geldt voor alle drie sectoren en type instellingen, zeker vergeleken met de andere herkomstgebieden. Namelijk: musea (6%), festivals (5%) en programmerende instellingen (5%). Dit beeld zagen we ook bij de Utrechtse instellingen. Voor zowel Utrecht als Amersfoort zijn er kansen om publiek uit de dichtstbijzijnde stad aan te trekken.

**Rest van de provincie
Utrecht, exclusief
Utrecht en Amersfoort**

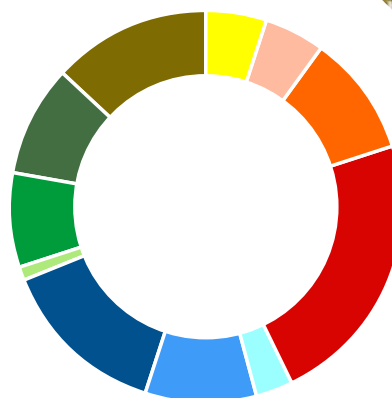
Aanwezigheid huishoudens rest van de provincie

Deze grafiek toont de **verdeling van culturele doelgroepen onder huishoudens in de rest van de provincie Utrecht** volgens het Culturele Doelgroepenmodel.

In de rest van de provincie is veruit de grootste groep de **Klassieke Cultuurliefhebbers** (23,2%), gevolgd door de **Proevende Buitenwijkers** (13,8%) en de **Lokale Vrijtijdsgenierers** (13,2%). Verder komen in de provincie de overige doelgroepen verdeeld voor. Net als in Amersfoort komen de **Nieuwsgierige Toekomstgrijpers** weinig voor, slechts 0,2%. Dit is te verklaren omdat dit een grootstedelijke doelgroep is die vooral uit studenten bestaat.

Deze verdeling laat zien hoe divers het cultuurpubliek in de provincie is opgebouwd met een grote groep namelijk de **Klassieke Cultuurliefhebbers** (23,2%). Deze inzichten helpen culturele instellingen om hun aanbod beter af te stemmen op de samenstelling van hun lokale publieksgroepen.

➤ Meer weten over de samenstelling per gemeente, kijk op [Visitor Insight](#).

Culturele doelgroep	Huishoudens provincie	%
Culturele alleseters	18.521	4,9
Kindrijke Cultuurvreter	19.864	5,3
Weelderige Cultuurminnaars	34.814	9,3
Klassieke Cultuurliefhebbers	87.073	23,2
Startende Cultuurspeurders	12.708	3,5
Actieve Vermaakvangers	34.559	9,2
Proevende Buitenwijkers	51.628	13,8
Nieuwsgierige Toekomstgrijpers	666	0,2
Flanerende Plezierzoekers	31.519	8,4
Sociale Cultuurhoppers	34.219	9,1
Lokale Vrijtijdsgenierers	49.452	13,2
Totaal	375.023	100

Bezoekersstromen rest van de provincie

De vier cirkeldiagrammen geven inzicht in de herkomst van bezoekers per culturele sector: **festivals, musea, programmerende instellingen** en **het totaal van deze drie sectoren** samen. Per sector is weergegeven welk deel van het publiek afkomstig is uit: de **gemeente Utrecht**, de **gemeente Amersfoort**, de **rest van de provincie Utrecht** (exclusief Utrecht en Amersfoort) en de **rest van Nederland** (buiten de provincie Utrecht).

Deze bezoekerstromen zijn gebaseerd op ticketingdata van alle deelnemende instellingen in het onderzoek. De visualisatie laat zien hoe publiek zich geografisch verspreidt over de verschillende sectoren en hoe groot het aandeel lokale versus niet-lokale bezoekers is.

Bezoekers van buiten de provincie zijn van groot belang voor musea

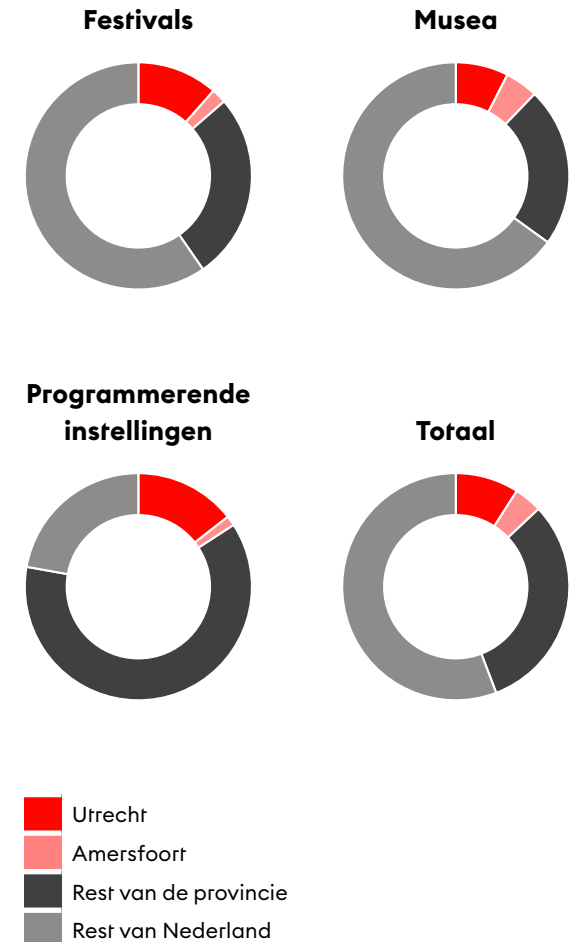
Voor musea (65%) in de provincie zijn de bezoekers uit de 'rest van Nederland' de grootste herkomstgroep. Dit wijst erop dat de musea instellingen in het algemeen een sterke landelijke functie hebben. Dus ook voor de musea in Utrecht (56%) en Amersfoort (57%), echter zien we nergens anders een bezoekersbron van 65% van het totaal.

Utrecht en Amersfoort leveren relatief weinig bezoekers

Voor alle drie de sectoren is het aandeel bezoekers uit Utrecht (gemiddeld 9%) en Amersfoort (gemiddeld 4%) relatief klein. Dit duidt erop dat het bezoekersverkeer zich vooral binnen de eigen regio (31%), buiten de provincie (56%) en minder vanuit de steden richting kleinere gemeenten stroomt.

Voor programmerende instellingen zijn de bezoekers uit de rest van de provincie van groot belang

Voor de programmerende instellingen in de provincie zijn de bezoekers uit eigen- of omliggende gemeenten (62%) erg belangrijk. Dit wijst erop dat deze instellingen een sterke regionale functie hebben. Met name in vergelijking met programmerende instellingen in Amersfoort (22%) en Utrecht (18%).

Colofon

Samenstelling en redactie

Rien Swolfs - Utrecht Marketing

Vormgeving

Carry Brands

Gebruikte bronnen

- › Dashboard Utrecht Samenstelling publiek
- › Dashboards Utrecht Herkomst naar wijk en buurt
- › Postcode data instellingen Utrecht
- › Licentiehouder CDM - Rotterdam Festivals

Fotografie

Dorien Hein, Rogier Boogaard, Anna van Kooij,
Jelle Verhoeks, Wunderlust, Jurjen Drenth, Juri
Hiensch, Jelmer de Haas, Marisa Elisa Photography,
Wunderlust, Spoorwegmuseum, Museum
Catharijneconvent, Stadsschouwburg Utrecht,
Utrecht Marketing, Werheater, Volksbuurtmuseum

Contact

Utrecht Marketing

Ganzenmarkt 1
3512 GC Utrecht
T 030 232 3080

cdm@utrechtmarketing.nl
www.utrechtmarketing.nl

Hoewel de teksten in deze publicatie met de grootste mogelijke zorgvuldigheid tot stand zijn gekomen, kunnen door gebruik ervan geen rechten ontleend worden aan of aanspraak gemaakt worden op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan. Utrecht Marketing heeft geprobeerd alle rechthebbenden van de in deze uitgave opgenomen foto's te achterhalen. Wanneer u meent rechthebbende te zijn van foto's, dient u contact op te nemen met Utrecht Marketing (cdm@utrechtmarketing.nl).

